

QUE VEURE A FONTCOBERTA

1 - Fontcoberta

Hi trobem l'escola vella, actualment tancada, a la plaça hi ha l'Ajuntament, amb una inscripció que data del 1616.

Davant de l'Ajuntament hi ha l'antic cafè, cal Ferrer, avui residència particular. Adossat a l'edifici de l'Ajuntament hi ha la rectoria, documentada del 1452, a la que s'hi accedeix per una interessant escalinata. L'església gairebé només s'utilitza per a actes solemnes com casaments o dies senyalats. També destaca Can Meric.

Tot i això segueix conservant l'ajuntament, pel seu valor històric i per ser el centre geogràfic del municipi.

1 - Església de Sant Feliu

Està situada a l'antic nucli de Fontcoberta, malgrat les reformes renaixentistes (la portada i el cor), els afegitons i les substitucions barroques (la capella, la sagristia, la rosassa i l'absis) i el sobrealçament del teulat, o la coberta de la torre, ofereix un aspecte notable. És d'una nau, i té adossat un campanar de planta quadrada a la banda de tramuntana. Data de finals del segle XII, construïda sobre l'anterior, del segle X, té una bella façana amb carreus d'arcs llombards, si bé reformada. El 1962 es va dur a terme una nova restauració col·locant-hi un nou altar major que consagrà el bisbe de Girona Dr. Josep Cartañá i Inglés, el 6 de maig del mateix any. El Sant Crist de fusta que el presideix és obra de l'escultor Antoni Fernández de Castro, i els esmalts del Sagrari, de l'artista gironina Emilia Xargay. És de gran interès artístic la imatge de la Verge del Patrocini, de marbre policromat, del segle XIV. També s'hi conserva una lipsanoteca de tipologia romànica, és un petit recipient de forma quadrangular tallat en un sol bloc de fusta, amb la tapa a part. L'interior de l'objecte fou rebuidat amb la intenció de contenir-hi relíquies d'un sant.

2 - Can Pujol i Font

Masia documentada del segle XIII, si bé la masia fortificada actual és del segle XVI. Adossada a la casa hi ha la torre de defensa, de planta quadrangular, de tres pisos i amb un gran matacà. A la terrassa hi ha dues garites cantoneres.

La font queda al costat de la façana de ponent, adossada a un petit talús. Està formada per una petita paret de pedra coronada per una llosa triangular on hi trobem la data de la seva construcció i unes inicials rematades per una creu.

3 - Alzina reclamadora. L'alzina de l'Omed

L'aulina es planta en un indret solitari però no lluny del bosc. A mesura que va creixent es va modelant tot fent que les branques baixes vagin cap a terra, les centrals sortint horitzontalment i les superiors cap amunt, donant-li forma de con truncat. Cada 6-8 anys li convé una bona esporgada.

Una vegada formada estava en condicions d'amagar els caçadors. Des de l'interior feien sonar uns reclams amb els que atreïen els ocells, majoritàriament tords. Així que els ocells topaven amb unes palletes de ginestó empeguntades de vesc col·locats a la capçada, l'ocell no podia volar i queia a terra. Els caçadors omplien la saca sense haver de disparar un sol tret.

4 - Can Fares

Hi trobem la Pairalia, acabada el 1844, residència dels Fares i que ha donat nom al veïnat. La casa és de planta quadrada amb baixos, dos pisos i golfes. Damunt la llinda de la porta principal hi ha un escut amb el nom de Ramon Fares, la data 1844, una olivera, un jou i una arada i Cal Masover o cal Fares Vell és la més antiga masia del veïnat.

5 - Vilavenut

Documents de l'any 1159 esmenten «Villa venuto». Un segle després figura com a "Villavenduti".

Aquest topònim provenia del verb «vendre»; així ens fa pensar que la vila fou venuda en els seus orígens. Hi ha qui opina que pot derivar d'un altre verb: "venir", que indicaria aleshores "vila del nou-vingut". L'historiador gironí Mn. Constans creu que es refereix al nom del primer colonitzador que arribà al llogarret. No se sap amb seguretat, però és probable que ja existís en el segle X.

5 - Església de Sant Sadurní de Vilavenut

A la llinda de la porta hi ha la inscripció: "La iglesia fou reparada y lo campanar fou fet de nou. 1850". El campanar, de planta quadrada, és típicament barroc, acabat amb una balustrada i pilastres i una semiesfera. A sobre, un rosetó.

Documentada l'any 1159, de l'època romànica primitiva es conserven els batents de la porta amb la ferramenta típica, i a l'interior, unes pintures neoclàssiques que foren salvades de la fúria revolucionària el 1936 pel rector i l'alcalde de Fontcoberta, ajudats d'alguns fidels de la parròquia.

6 - Ermita de Santa Caterina d'Espasens

Construcció romànica del segle XII, d'una sola nau sobrealçada. La volta és completament esfondrada. La façana consta d'una porta dovellada. El campanar d'espadanya, amb un finestral, és d'època posterior. Del romànic conserva els murs i l'absis semicircular. És sufragània de Santa Maria d'Ollers. Documentada des del 1048 per donació de Ramon Arnau i la seva muller Ellardis a la Seu de Girona, els quals van establir una sagrera de 15 passes en aquesta església, a canvi de que estigues sota la dependència de Sant Martí d'Ollers.

6 - Castell d'Espasens

Al costat mateix de l'ermita, hi ha el Castell, ben poca cosa sabem d'aquest petit castell, tan sols tenim fe de la seva existència per la memòria a nivell popular, per existència d'una nissaga feudal de nom Espasens i per les restes que podem veure avui en dia del castell. Sabem que el 1015 n'era castlà Guixtardus Spada, primer cavaller conegut del llinatge d'Espasens i que Ramon d'Espasens assistí a les Navas de Tolosa el 1212.

7 - Veïnat de la Farrès i Can Jan

El veïnat de la Farrès conserva encara un aire rural. En aquest veïnat hi trobem masies de gran importància arquitectònica i d'un ric passat històric, entre les quals hi podem distingir Can Jan de la Farrès, coneguda també per Can Jan Benejam.

Aquest és el nom d'un pagès de remença que va participar a les Guerres remences i que va estar present junt amb altres 17 síndics pagesos, un altre d'ells de Crespià en la sentència arbitral de Guadalupe (1486) signada per Ferran el Catòlic que va acabar amb les guerres remences i derogà el pla jurídic contra els pagesos dit dels "mals usos". En aquest casal hi trobem elements de diferents èpoques (XIV i XVI). Aquest edifici està destinat a casa de cultura del municipi on hi ha espais per a sala d'actes, de conferències i d'exposicions.

A Can Jan de la Farrès s'expliquen les característiques de la platja d'Espolla, dels tríops i altra fauna aquàtica de l'indret, després es pot visitar l'estanyol intermitent i arribar-se fins el saltant d'aigua.

8 i 9 - Capella i Font de la Mare de Déu de la Font

Distà un quilòmetre de Fontcoberta, situada al veïnat de la Farrès. D'estructura romànica, malgrat haver estat molt reformada. És d'una sola nau. La portada, amb dintell i una finestreta al costat. El campanar de paret té dos finestrals; és d'època posterior.

Prop de la capella hi ha una font qualificada de prodigiosa a la qual s'aplegaven tots els qui patien mals i nafres. Ho acredita una circular del cardenal Joan de Casanova, datada el 23 de juny de 1433, on s'expressa l'existència d'una font d'aigua "de meravellosa virtut". La imatge de la Verge que presideix la capella és d'alabastre, del segle XIV.

10 - Melianta

Melianta és una urbanització formada cap a finals dels anys 60 i que als anys 80 va tenir una creixuda forta, fet que la va convertir en el nucli urbà més important del municipi. Actualment, concentra la major part de les infraestructures públiques amb l'excepció de l'ajuntament que encara es troba al poble de Fontcoberta. Aquesta urbanització actualment presenta les característiques de poble, no hi ha edificacions de més de dues plantes.

És una zona amb perspectives de futur, sobretot per la seva proximitat a Banyoles i a Girona, que des de la creació de l'autovia, Melianta es troba a 15 minuts de Girona, d'aquí la formació d'un polígon industrial.

11 - Clot o Platja d'Espolla

L'estanyol d'Espolla, conegut també com a platja o estany d'Espolla, és un sistema aquàtic singular a Catalunya. No té aigua de forma permanent, sinó que es tracta d'un estanyol temporani, és a dir, que resta sec un període més o menys llarg. L'aigua, a més, no hi arriba

des d'un riu, per la superfície, sinó que ho fa des de corrents subterranis. Les llacunes temporànies són molt abundants en ambients eixuts, com és el cas dels mediterranis. De llacunes o llacs d'alimentació subterrània n'hi ha d'altres. En canvi, llacunes que combinin temporalitat i aigua subterrània són molt rares a casa nostra, la platja d'Espolla és el cas més conegut.

12 - Bullidor dels Joncs

Quan, en època de pluges abundants i d'aqüífers carregats, l'aportació hidrològica provinent de l'Alta Garrotxa no pot brollar pel fons de l'estany de Banyoles, entren en funcionament les surgències o bullidors repartits pel fons carstificat de l'estany d'Espolla i els seus voltants, alguns dels quals és possible observar perquè l'aigua sobresurt del nivell de manera artesiana, com és el cas d'aquest bullidor dels Joncs i d'altres. Llavors l'estany comença a emplenar-se. Una vegada ple, escola les seves aigües pel rec d'Espolla. (Camí entre el carrer d'Agustí Piferrer i l'Avinguda de la Pedrera).

13 - Estàtua de Sant Galderic

A un Km. al nord de Fontcoberta seguint el rec de la Platja d'Espolla hi trobem un pedestal amb l'estàtua de St. Galderic a sobre. Aquesta estàtua simbolitza el patró dels pagesos i la unió de quatre municipis: Esponellà, Serinyà, Fontcoberta i Porqueres.

El sant era un pagès occità. Nascut entre els anys 820 i 840 a Viéleville, un poblet de l'Aude, en el límit de les diòcesis de Carcassona i Mirepoix, conreà amb dos germans seus les terres d'un mas del seu poble. Mor un 16 d'octubre de cap al 900. Immediatament començà l'homenatge i la devoció popular, i en l'any 990 fou canonitzat en un concili provincial de Narbona. Aquest fet contribuï encara més a honorar sant Galderic com a patró dels pagesos, no sols pels del Rosselló, sinó també pels de tot Catalunya.

Per que va ser postergat?

En tombar el segle XVI, la penetració cultural castellana al nostre país es fa notar d'una manera decisiva. Per aquesta raó i sobretot després del decret de Nova Planta (1707-1714), va desapareixent tot el que fa olor de catalanitat. Els bisbes castellans que ens imposaren substituïren sant Galderic per sant Isidre, canonitzat el 1622 pel papa Gregori XVI aviat el nostre sant va quedar arraconat, encara que la seva memòria no es perdé del tot. Es més, en moltes esglésies i parròquies petites d'economia minsa, en no poder finançar una nova imatge del sant madrileny, varen transformar les imatges de sant Galderic en sant Isidre mitjançant una substitució d'atributs: l'agullana per la rella. Si fem números rodons, la tradició de sant Galderic a Catalunya porta més de set-cents anys d'avantatge a la de sant Isidre.

14 - Forns de ca l'Anglada

Malgrat que no coneixem la data de construcció d'aquests forns, tot fa pensar que estan relacionats amb l'edificació de la casa de Ca l'Anglada al voltant de l'any 1747, en un moment en què havien de menester diferents materials de construcció. Són dos forns que es conserven en bones condicions i la seva situació, en un lloc on podien obtenir fàcilment llenya, aigua i argila, n'assegurava el bon funcionament. Aquest bon emplaçament ens fa creure que fou una rajoleria que tingué una important producció de material per abastir d'obra masies properes.

Informació extreta de: <http://www.fontcoberta.cat/>; <http://www.nacionrotonda.com/>; <http://encos.cat/>; <http://www.fontsnaturals.org/>; <http://elracodelpare.blogspot.com/>; <http://patrimoni.plaestany.cat/>; <https://ca.wikipedia.org/>; i altres webs i blogs d'us públic.

Mapa de punts d'interès:

https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=16_-VA-UtiSdd2-6HzaItqvY7Fmw8LdQC&usp=sharing

- 1 Fontcoberta
- 2 Can Pujol i font
- 3 Alzina reclamadora
- 4 Can Fares
- 5 Vilavenut
- 6 Ermita de Santa Caterina d'Es...
- 7 Veïnat de la Farrès

- 8 Capella de la Mare de Déu de ...
- 9 Font de la Mare de Déu de la ...
- 10 Meliana
- 11 Clot o Platja d'Espolla
- 12 Bullidor dels Joncs
- 13 Estàtua de Sant Galderic
- 14 Forns de ca l'Anglada

